

Jaarverslag 2008
Kale - Leie Archeologische Dienst

COLOFON

© 2009

© Kale - Leie Archeologische Dienst, D. Vanhee tenzij anders vermeld

Lay-out : D. Vanhee, Kale-Leie Archeologische Dienst

Ontwerp voorpagina : I. Callebout, Zquadra

Druk & bindwerk : Zquadra, Kortrijk

Verantwoordelijk uitgever : Kale - Leie Archeologische Dienst

Kasteelstraat 26, 9880 Aalter

www.deklad.be

2.3.4 EVERGEM - BELZELE KOOLSTRAAT

(A. DE LOGI, N. VANHOLME, J. DECONYNCK & S. RENIERE)

Op 1 oktober 2008 ging aan de Koolstraat en de Belzeelse Kerkweg te Evergem - Belzele een archeologisch onderzoek van start. Op deze terreinen zou weldra een verkaveling aangelegd worden door de bouwheren Durabrik en Van Ryselberghe (afd. 2, sectie E, nrs. 897c, 901c, 902b, 903, 904, 905a en 906b). Gezien de bedreiging van het archeologisch erfgoed werd eerst een proefsleuven campagne door de KLAD uitgevoerd in de maand juni. Deze prospectie leverde een grote hoeveelheid Romeinse sporen op die nader onderzoek van het gebied noodzakelijk maakten.

Het te ontwikkelen gebied telt een oppervlakte van 3,6 ha die in haar totaliteit vlakdekkend zal onderzocht worden. Hiervoor is een opgravingstermijn van 150 werkdagen voorzien voor een team van 4 archeologen, van wie 2 nog eens 70 werkdagen voor de verwerking en rapportage van de resultaten ingezet zullen worden. De archeologen staan in dienst van de bouwheren die het volledige project financieel dragen.

Na ongeveer 50 werkdagen konden de vermoedens opgeworpen door de prospectie bevestigd worden. Gedurende deze fase werden de meest zuidelijke en westelijke wegkoffers, met een totale oppervlakte van 1,2 ha, van de toekomstige verkaveling onderzocht. De zuidelijke wegkoffer leverde voorlopig de interessantste resultaten op. Ze zullen hier summier toegelicht worden.

De blootgelegde sporen stammen van de Romeinse tot en met de postmiddeleeuwse periode. Voor de Romeinse periode werden grachten, paalsporen, waterputten en kuilen aangetroffen. Enkele grachten vallen op omdat zij de toenmalige landsindeling aanduiden. Een parallel tracé van twee grachtjes met een N-Z verloop werd over 55 m gevolgd, maar de resultaten van de proefsleuven campagne doen vermoeden dat dit tracé verder naar het noorden over het gehele terrein doorloopt. De afstand tussen beide grachten bedraagt ongeveer 4,5 m. Hoogst waarschijnlijk gaat het hier om de twee afwateringsgrachten langs een oude landweg. Het aardewerk uit deze grachten omvat terra sigillata, eggshell terra nigra, gevernist aardewerk, kruikwaar en doliumfragmenten, en brengt de datering tussen 69 en 150/175 n.C.

Een andere gracht vormt wellicht de begrenzing van een rechthoekig enclos of woonerf, dat georiënteerd lijkt op de landweg. Voorlopig werden twee zijden, met lengtes van 61 op minstens 48 m, van dit enclos aangesneden. Materiaal dat uit deze gracht gerecupereerd werd, zoals eggshell terra nigra, kruikwaar, dakpan- en maalsteenfragmenten, verwijzen naar de Romeinse periode. Binnen in dit enclos werden enkele clusters paalsporen aangesneden. Vermoedelijk zullen hieruit enkele gebouwen gedistilleerd kunnen worden. De meerderheid van deze sporen leverde geen dateerbaar materiaal op. De wel te dateren sporen stammen eveneens uit de Romeinse periode.

Meteen ten zuidwesten van dit enclos werd een grote onregelmatige donkere vlek blootgelegd. Bij het opschaven bleek het om de sporen van een potstalgebouw met uitloop te gaan. Het gebouw is 15 op 8 m groot en bestaat uit zeer brede en diepe paalsporen langs de wanden. Centrale nokstaanders lijkt het gebouw niet gehad te hebben. Uit de paalsporen en de potstalvulling kon een grote hoeveelheid materiaal gerecupereerd worden. Zo werden onder meer fragmenten van maalstenen, wetstenen, Pompejaans rood, terra nigra, terra sigillata, dolia, kruikwaar en mortaria gevonden. Bijzonder is ook de vondst van een randfragment van een glazen prismafles. De voorlopige datering van al dit materiaal plaatst de structuur in de 2e eeuw n.C.



Fig. 62: De grachten van het wegtracé.

In de reeds onderzochte zone werden 3 waterputten aangesneden. Scherven uit deze sporen plaatsen ze in de Romeinse periode. Twee waterputten hadden een nog min of meer intacte beschoeiing onder in de aanlegtrechter. Het gaat om één cirkelvormig exemplaar bestaande uit een rond gebogen plank met een doorsnede van ongeveer 48 cm en één vierkante waterput van ca. 1 op 1 m. Deze laatste was nog bijzonder diep bewaard en was opgebouwd uit rechtop geplaatste hoekpalen waartegen horizontaal planken rustten.

Een langwerpige kuil, 20 m ten zuiden van de potstal, leverde een aanzienlijke hoeveelheid vrij intact Romeins aardewerk op. Zo werden hierin grote stukken van een kruik, kruikamfoor, dolia, mortaria en een eggshell terra nigra beker teruggevonden.

De paalsporen van het potstalgebouw worden op de noordelijke zijde oversneden door sporen van een middeleeuws gebouw. Dit rechthoekig gebouw meet 16,6 op 9,4 m en bestaat uit een ruime middenbeuk geflankeerd door palenkoppels. In het zuidwesten bevond zich op de korte zijde mogelijk een kleine uitbouw of een portaal. Eveneens uit de middeleeuwse periode werd meer naar het zuidwesten een gebouw omgeven door een D-vormige omgrachting aangetroffen. De omgrachting oversnijdt alle niet recente sporen op haar tracé en heeft een doorsnede van om en bij de 45 m. Centraal binnen deze gordel

Fig. 63: De potstal en het oversnijdend middeleeuws gebouw.

Fig. 64: De bekisting van een Romeinse waterput.



bevond zich een gebouw. Deze structuur kon slechts gedeeltelijk onderzocht worden aangezien ze door een recente verstoring in het zuidwesten oversneden werd. Het gaat om een bootvormig gebouw met lange zijden bestaande uit palenkoppels waarvan het buitenste paalspoor telkens aanzienlijk kleiner was dan het binnenste. De structuur is ten minste 15 m lang en 10,6 m breed. Het schaarse aardewerk uit deze gebouwen en uit de gracht maakt een fijne datering nog niet mogelijk, maar een plaats in de middeleeuwse periode lijkt wel correct.

De komende maanden wordt de resterende 2,4 ha onderzocht. Ook hier zijn de verwachtingen op basis van het proefsleuvenonderzoek hoog gespannen.

2.3.5 EVERGEM - BELZELE MOLENHOEK

(E. SCHYNKEL L. URMEL)

Van 1 oktober tot 23 december 2008 vond een opgraving plaats aan de Molenhoek te Belzele - Evergem (Afd. 2, sectie E, 996a, 998, 1000 en 1001), uitgevoerd door een team van twee projectarcheologen van het Ename Expertisecentrum vzw. Deze opgraving vormt een aanvulling op een reeds eerder uitgevoerde opgraving tijdens de zomer van 2008 op een terrein aan de Steenovenstraat in Belzele. Beide terreinen werden bedreigd door de aanleg van een verkaveling door de firma Durabrik en huidige bouwheer G. Van Ryselberghe. Bij voorafgaand proefsleuvenonderzoek, uitgevoerd door de KLAD (zie 2.2.12), kwamen verschillende middeleeuwse sporen aan het licht. Tijdens het onderzoek, waarbij ongeveer 1 ha vlakdekkend is opgegraven, werd echter al snel duidelijk dat naast middeleeuwse ook Romeinse sporen op het terrein aanwezig waren.

Romeinse periode

De Romeinse sporen bestaan voornamelijk uit paalsporen, maar ook uit grachten, kuilen, brandrestengraven en waterputten. Een groot deel van de paalsporen kunnen tot gebouwplattengronden gebracht worden, die allemaal een zuidwest-noordoostelijke oriëntatie kennen.

Een eerste plattegrond is er een van het kruistype, met twee zware wandpalen op de lange zijden en twee zware nokstaanders op de korte zijden. De afmeting van het gebouw bedraagt 12 m op 6 m. Een dergelijk type gebouw is onder andere ook aangetroffen op de site van Flanders Expo. In een van de nokstaanders werd op de bodem een quasi volledige maalsteen gevonden. In nokstaanders en wandpalen van Romeinse gebouwen worden bij opgravingen wel vaker maalstenen, wetstenen of volledige potten teruggevonden. Dit kan te maken hebben met een offer bij de bouw of het verlaten van het huis.

Op het terrein bevindt zich mogelijk ook nog een tweede plattegrond van het kruistype, al valt deze wel voor de helft buiten het opgravingsvlak. Slechts één wandpaal en één nokstaander ervan zijn zichtbaar.

Naast deze drie hoofdgebouwen werd ook nog een kleiner bijgebouw van 3,5 m op 4,5 m met twee zware nokstaanders aangesneden en een klein vierpalig spiekertje van 2 m op 2 m. Beide bevinden zich aan de rand van een cluster met talrijke kleinere paalspoortjes. Mogelijk behoren deze ook tot een constructie, deze kan echter niet uit de cluster afgeleid worden.

Helemaal zuidelijk op het terrein werd een rij kleinere paaltjes aangesneden, met centraal twee zwaardere paalsporen. Hiervoor kunnen een tweetal verklaringen gegeven worden. Ofwel interpreteren we de zwaardere paalsporen als twee nokstaanders en mogen we aannemen dat ook hier een klein bijgebouwtje van 4.5 m lang heeft gestaan. Ofwel vatten we de sporen op als hekwerk met de twee zwaardere paalsporen als toegang of als een soort poortconstructie.

Dit jaarverslag 2008 van de Kale - Leie Archeologische Dienst werd opgemaakt gedurende december 2008 en januari 2009 door D. Vanhee, in opdracht van de Raad van Bestuur. Tijdens de bestuursvergadering van 4 februari 2009 werd de inhoud goedgekeurd.

Martine Bergez

Voorzitter KLAD

Gerda Ginneberge

Secretaris KLAD

